

Anu Islander, Fredrik Blomfelt

9.6.2021

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö: VN/12383/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi

Pyydettyä lausuntona luonnokseen hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat rakennuslupahankkeet

Lakiluonnoksessa viitataan Suomen hallituksen saamaan Euroopan komission viralliseen huomautukseen, jonka vuoksi muutoksia ko. lakeihin täytyy tehdä. Komission antamaa muistutusta ei ole kuitenkaan ollut mahdollista saada, joten ei ole varmuutta siitä, mihin komissio on puuttunut ja mitä on vaadittu muuttamaan. Vireillä oleva kuuleminen ei siten täytä kuulemiselle asetettuja vaatimuksia. Komission vaatimuksia olisi ehdottomasti pitänyt avata tarkemmin luonnoksessa hallituksen esitykseksi, jotta lausunnon antajilla olisi paremmat edellytykset ottaa kantaa ehdotuksiin.

Esityksessä laajennettaisiin ympäristövaikutusten arviointia edellyttävien hankkeiden rakennuslupan mahdollisten muutoksenhakijoiden piiriä koskemaan paikallisia yhteisöjä, joiden sääntöihin kuuluu luonnon, terveyden tai ympäristön suojelu. Samalla lisättäisiin viittaussäännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettuun uuteen, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaan säännökseen. Lakiehdotuksen muutoksilla täydennettäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa.

Metsäteollisuuden mielestä laaja paikallisten luonto- ja ympäristönsuojeluyhteisöjen valitusoikeus ei ole perusteltua.

132 § Ympäristövaikutusten arviointi

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, joka sisältäisi viittauksen YVA-lain ehdotettuun uuteen 29 a §:ään. Lupaviranomaisen olisi YVA-lain 29 a §:n mukaan toimitettava lain 28 §:ssä tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle silloin, kun arviointimenettelyyn on osallistunut Euroopan unionin jäsenvaltio. Olennaisia osia voitaisiin katsoa olevan ainakin ne osat, joiden perusteella toisen valtion viranomaiset ja ne, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, voivat tunnistaa sen, minkälaisia

Anu Islander, Fredrik Blomfelt

9.6.2021

rajat ylittäviä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia hankkeella voi olla ja miten valtion YVA-menettelyn yhteydessä antamat kommentit on otettu huomioon. Ympäristöministeriö toimittaisi hakemuksen edelleen jäsenvaltiolle.

Metsäteollisuus katsoo, että tämä lisäys, joka koskee rakennuslupien käsittelyä tilanteissa, joissa hankkeella on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain mukainen kansainvälinen menettely, on vastaus komission huomautukseen ja siten perusteltavissa.

133 § Kuuleminen ja lausunnot

Pykälään esitetään lisättäväksi vaatimus laajentaa kuulemista niissä tilanteissa, joihin sovelletaan YVA-lakia. Voimassa olevan säännöksen mukaan kuuleminen ja tiedottaminen koskee naapureita, jollei se rakennushankkeen vähäisyyden tai sijainnin taikka kaavan sisältö huomioon ottaen olisi naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Esityksen mukaan pykälään lisättäisiin myös YVA-direktiiviin liittyvä laajempi velvoite varata kunnan jäsenille ja osallisille mahdollisuus mielipiteen esittämiseen rakennushankkeesta, johon sovelletaan YVA-menettelyä.

Metsäteollisuuden mielestä pykälään ei tule lisätä laajempaa velvoitetta mielipiteen esittämiseen rakennuslupakäsittelyn osalta. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on jo riittävä vaikuttamismahdollisuus eri hankkeita koskevassa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä.

192 § Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Esityksessä lisättäisiin pykälän 1 momenttiin uusi 5 kohta, jonka mukaan valitusoikeus olisi lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennuskohdetta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Esityksen mukaan YVA-direktiivi edellyttää, että osallisten piiri kattaa rakennusluvan osalta YVA-menettelyn alaisissa -hankkeissa rekisteröidyt yhteisöt, joiden toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen.

Metsäteollisuus vastustaa esitettyä lisäystä. Metsäteollisuus ei näe, että YVA-direktiivi velvoittaisi näin laajaan valitusoikeuteen rakennusluvan osalta. MRL:n valitusoikeus tulee olla vain asianosaisilla.

Metsäteollisuus näkee myös, että "toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä"- ilmaisu on liian laaja kuvaamaan paikallisia yhteisöjä.

Valitusoikeus on jo riittävän laaja nykyisen lain puitteissa ja koskee asian osallisia:

- 1 viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;

Anu Islander, Fredrik Blomfelt

9.6.2021

- 2 sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3 sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä
- 4 kunnalla

Valitusoikeuden laajentaminen myös ympäristöalan järjestöille laajentaisi mahdollisten muutoksenhakijoiden joukkoa ja siten viivästyttäisi lupahankkeita ja toisi huomattavia lisäkustannuksia.

Ympäristönsuojelulaissa on jo annettu laajat muutoksenhakuoikeudet järjestöille. Metsäteollisuus näkee erittäin ongelmallisena, että järjestöille tulisi useampi valitusoikeus samassa hankkeessa, esim. teollisuuden investointihankkeessa. Metsäteollisuus näkee myös isona riskinä, että ehdotettu muutos maankäyttö ja rakennuslakiin johtaa väärin perustein tapahtuviin valituksiin rakennusluvista. Vaikka kyseiset valitukset eivät menestyisi, hankkeet viivästyisivät ja hallinnollinen taakka lisääntyisi.

Lupien käsittelyn sujuvoittaminen on olennaista esimerkiksi yritysten investoinneille. Investoinnit puolestaan ovat ratkaisevan tärkeitä Suomen talouskasvulle ja työllisyydelle.

Muutoksenhakuoikeus sisältäisi myös mahdollisuuden tehdä oikaisuvaatimuksen ja sen perusteella tehtyyn päätökseen tyytymätön voisi hakea muutosta valittamalla. Nämä valituskierrokset ja valitusmenettelyiden kesto voi pitkittyessään aiheuttaa jopa hankkeen raukeamisen.

Lain perusteluissa viitataan siihen, että tilanteita, joissa kyseiset säännökset tulisivat sovellettavaksi, on harvoin vuositasona, mutta niiden koon ja kansallisen vaikutuksen vuoksi ne tulee käsitellä ilman viivytyksiä ja ylimääräistä byrokratiaa.

Käytäntö on osoittanut, että esimerkiksi kaavavalitukset ovat rakennushankkeille haasteellisia, sillä joskus vuosiakin kestävät valitusprosessit viivästyttävät hankkeita ja aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia. Raklin ja Elinkeinoelämän keskusliiton kuntien kaavoitusvastaaville teettämän kyselyn mukaan valituksia tehdään myös aiheettomasti rakennusprosessin jarruttamis- ja haitantekomielessä. Kyselyn mukaan 92 prosenttia suurimpien kuntien kaavoittajista on kohdannut sellaista työssään.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja